

## Grundlagsutskottet

**Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister och 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem och om upphävande av 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister**

**Till ekonomiutskottet**

### INLEDNING

#### *Remiss*

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister och 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem och om upphävande av 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (RP 43/2025 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till ekonomiutskottet.

#### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Virpi Koivu, justitieministeriet
- biträdande dataombudsman Heljä-Tuulia Pihamaa, dataombudsmannens byrå
- överinspektör Niina Nieminen, dataombudsmannens byrå.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- professor (emeritus) Teuvo Pohjolainen
- professor Tomi Voutilainen.

### PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om ett positivt kreditupplysningsregister och lagen om ett bostadsdatasystem ändras. Dessutom föreslås det att 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister upphävs.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 3 november 2025. Lagen om upphävande av 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister avses dock träda i kraft den 4 januari 2027.

## Utlåtande GrUU 24/2025 rd

I propositionen ingår ett avsnitt om lagförslagens förhållande till grundlagen. Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock önskvärt att grundlagsutskottet lämnar utlåtande i ärendet.

### UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Det föreslås att 6, 22 och 32 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister ändras och att det till lagen fogas en ny 13 a §. De föreslagna ändringarna gör det möjligt att registrera uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar i bostadsaktiebolags lån samt att lämna ut uppgifterna till kreditgivare för bedömning av en konsuments kreditvärdighet. Enligt förslaget är det informationsinnehåll som ska registreras i registret mer omfattande än de uppgifter som ska kunna lämnas ut till kreditgivare i form av en kreditupplysningsrapport. De uppgifter som inte kan lämnas ut till kreditgivare ska kunna användas bara av den personuppgiftsansvarige, bland annat för att informera de registrerade i e-tjänsten. Under de förutsättningar som föreskrivs i 24 § ska dessutom de myndigheter som redan i nuläget har rätt att få uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret få tillgång till uppgifterna. Det föreslås dessutom att bestämmelserna om kreditens användningsändamål flyttas från förordningen till lagen.

(2) Lagen om ett positivt kreditupplysningsregister har kommit till med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 28/2022 rd). Enligt utskottet är de föreslagna bestämmelserna relevanta framför allt med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Regleringen är av betydelse också med avseende på EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna garanterar skyddet för privatlivet och artikel 8 tillförsäkrar var och en rätt till skydd för personuppgifter (GrUU 28/2022 rd, stycke 2).

(3) Grundlagsutskottet anser att det positiva kreditupplysningsregistrets mål att förhindra överskuldssättning och trygga den finansiella stabiliteten kan anses vara godtagbara (GrUU 28/2022 rd, stycke 7). I den aktuella propositionen (s. 5—6) redogörs det för vilken betydelse enskilda aktieägars skuldandelar i lån som husbolaget tagit har för enskilda aktieägare. I motiveringarna påpekas det att kapitalvederlagen i synnerhet i fråga om husbolagslån som hänför sig till nybyggnad eller en större totalrenovering kan uppgå till betydande belopp. Med tanke på att husbolagslån och de kapitalvederlag som samlas in för att betala dem inverkar direkt på konsumentens betalningsförmåga, är det enligt motiveringen ett missförhållande i nuläget att kreditgivarna inte har en tillförlitlig källa där de kan kontrollera uppgifter om enskilda aktieägars skuldandelar i husbolagslån. De enskilda aktieägarnas skuldandelar i lån som husbolag tagit utgör enligt motiveringarna (s. 44) upp till 13 procent av hushållens skulder, och olika skulder som hänför sig till boende utgör totalt tre fjärdedelar av alla skulder. Till denna del har hushållens skuldsättning fortsatt att växa, och den senaste tidens utveckling på kreditmarknaden och den kraftiga räntehöjningen har bidragit till att hushållens levnadskostnader har stigit.

(4) Grundlagsutskottet anser att det också med beaktande av de omständigheter som beskrivs i motiveringarna finns motsvarande godtagbara grunder för de nu föreslagna ändringarna som för lagen om ett positivt kreditupplysningsregister överlag. Utskottet anser att den föreslagna regle-

## Utlåtande GrUU 24/2025 rd

ringen också uppfyller de krav på nödvändighet och proportionalitet som ställs när det gäller inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna (se GrUU 28/2022 rd, stycke 8).

(5) Grundlagsutskottet har bedömt att kreditupplysningar inte i sig kan betraktas som sådana särskilda personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen och som det i princip är förbjudet att behandla på grund av att de är särskilt känsliga. Utskottet anser att kreditupplysningar i princip inte heller bör betraktas som konstitutionellt sett känsliga uppgifter. Vissa kreditupplysningar kan dock innehålla sekretessbelagda uppgifter, exempelvis uppgifter om en persons verksamhet i privatlivet och ekonomiska ställning, som kan jämföras med känsliga uppgifter. Behandlingen av kreditupplysningar kunde således enligt grundlagsutskottet vara förenad med särskilda risker. Utskottet ansåg därför att det inom ramen för dataskyddsförordningen var nödvändigt med detaljerade bestämmelser på lagnivå om behandlingen av kreditupplysningar (GrUU 8/2022 rd, stycke 7).

(6) De uppgifter som ska införas i det positiva kreditupplysningsregistret är enligt grundlagsutskottet i princip inte heller sådana känsliga uppgifter som avses i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Behandlingen av personuppgifter i samband med det positiva kreditupplysningsregistret innebär omfattande behandling av personuppgifter som kan ha betydande konsekvenser för fysiska personer, med beaktande av att uppgifterna används vid bedömningen av deras kreditvärdighet och betalningsförmåga. Fysiska personers kreditupplysningar kan också i omfattande utsträckning utlämnas till kreditgivare och för myndigheters vissa ändamål (GrUU 28/2022 rd, stycke 6).

(7) I propositionen (t.ex. s. 39—40) redogörs det för EU-domstolens senaste rättspraxis i fråga om så kallade negativa kreditupplysningar. Enligt propositionen bör positiva kreditupplysningar bedömas utifrån samma premisser som de uppgifter som EU-domstolen bedömt som känsliga. Enligt propositionen (s. 40) kan åtminstone en del av uppgifterna i det positiva kreditupplysningsregistret klarare än tidigare betraktas som känsliga.

(8) Grundlagsutskottet har ingenting att invända mot den föreslagna regleringen med avseende på grundlagen. Ekonomiutskottet bör dock ännu försäkra sig om att regleringen är förenlig med EU:s allmänna dataskyddsförordning.

## FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

*att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.*

## **Utlåtande GrUU 24/2025 rd**

Helsingfors 13.6.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Heikki Vestman saml  
vice ordförande Vilhelm Junnila saf  
medlem Fatim Diarra gröna  
medlem Petri Honkonen cent  
medlem Hannu Hoskonen cent  
medlem Atte Kaleva saml  
medlem Teemu Keskisarja saf  
medlem Jarmo Lindberg saml  
medlem Mats Löfström sv  
medlem Mira Nieminen saf  
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd  
medlem Karoliina Partanen saml  
medlem Onni Rostila saf.

Sekreterare var

utskottsråd Liisa Vanhala.